

The relationship between academic leadership and skills of school administrators in the 21st century under the office of the primary educational service area Nong bua lamphu area 2

Saman Pawanto

Pitchayabundit College, Thailand

* Corresponding author. E-mail: samanpa1975@gmail.com

ABSTRACT

The main objective of this research was to examine the relationship between academic leadership and the 21st-century skills of school administrators under the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2. The sample group consisted of school administrators and teachers, with the sample size determined using Krejcie and Morgan's formula, yielding a total of 286 participants. The research instrument used for data collection was a questionnaire comprising three sections. The statistics employed for data analysis included descriptive statistics—frequency, percentage, mean, and standard deviation—and inferential statistics, namely Pearson's product-moment correlation coefficient. The reliability coefficient of the questionnaire was 0.890.

The research findings revealed that :

1. The overall academic leadership of school administrators was found to be at a high level. When considering each aspect individually, the highest mean score was in the area of educational supervision, followed by curriculum management and curriculum development. The aspect with the lowest mean score was teaching and learning management.
2. The overall 21st-century skills of school administrators were found to be at a high level. When examining each aspect individually, the highest mean score was in interpersonal skills, followed by technical skills, while the lowest mean score was in creative thinking skills.
3. Academic leadership and skills of school administrators are positively related at a high level ($r_{xy} = 0.659$) with statistical significance at .01. As for academic leadership of school administrators in all 6 aspects and skills of school administrators in the 21st century in all 4 aspects, they are positively related with statistical significance at .01.

Keywords: leadership, academic leadership, executive skills

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

สมาน ประวันโต

วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: samanpa1975@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan ได้จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Pearson's product moment correlation coefficient ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.890

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน
2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.659$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ทักษะของผู้บริหาร

© 2025 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561 - 2564 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนประเทศไทย “สู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัต บนฐานของสังคมที่รู้คิด รู้เท่าทันและกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล” โดยมียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนากำลังคนสู่ยุคดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพกำลังคนดิจิทัลและเพิ่มความตระหนักและทักษะด้านดิจิทัลเบื้องต้นผ่านการส่งเสริมการสร้างบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงตรรกะ (Computational Thinking) การเขียนโปรแกรม (Coding) การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลเป็นต้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ด้วยการยกระดับการศึกษาไทยแบบพลิกโฉมโดยการนำนวัตกรรมดิจิทัล และแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา (G-Suite for Education) มาประยุกต์ใช้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างบูรณาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ของสังคมที่เกิดจากโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล ที่หมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่บนระบบดิจิทัล ซึ่งความเหลื่อมล้ำอาจ

เกิดจากความยากจน การอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การขาดการศึกษา การขาดทักษะด้านดิจิทัล ข้อจำกัดความพิการทางร่างกาย ส่งผลให้เกิดการวิจัยพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคม (Social Digital Innovation) หมายถึง การสนับสนุนการร่วมสร้างวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคมในรูปแบบบริการอัจฉริยะด้านต่าง ๆ เช่น บริการด้านการเรียนรู้ บริการด้านสุขภาพ เป็นต้น (ทินกร บัวชู, 2562)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้ครูอาจารย์ร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจเพราะภาวะผู้นำนี้มีองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Charisma) เป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ผู้ตามจะเกิดความเชื่อถือศรัทธา ยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจด้านการสร้างแรงบันดาลใจ Inspiration (Motivation) คือ การที่ผู้นำใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อชักนำให้ ผู้ตามเห็นคุณค่าของงานและปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ด้านการกระตุ้นทางปัญญา Intellectual (Stimulation) คือ การที่ผู้นำพยายามที่จะกระตุ้นให้ผู้ตามใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาโดยรอบคอบ ใช้เหตุผล และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล Individualized (Consideration) คือ ผู้นำจะคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดการมอบหมายงานตามถนัดที่ผู้ตามพอใจ ทำให้งานมีประสิทธิภาพ (Burns, 1978:20) การดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ นั้น ผู้บริการสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทั้งด้านวิชาการ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพมีคุณธรรม จริยธรรมสามารถกระตุ้นให้ผู้อื่นตื่นตัวเพื่อพัฒนา ตนเองให้มีความรู้ความสามารถ การใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเหมาะกับ ยุคปฏิรูปการศึกษานี้ เพราะจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งบุคลากรและองค์การ (ประภา อัครพวงศ์ พันธุ์, 2551)

ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ครอบคลุมประชาชนส่วนใหญ่ของชาติมากที่สุด ในปัจจุบันอยู่ภายใต้การบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลาง โดยในระดับพื้นที่มีหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ให้บริการการศึกษา ดังนั้น ในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับดังที่กล่าวมา จึงถือว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด เพราะผลของการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดขึ้นอยู่กับปฏิบัติของสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ในการที่จะให้นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรัฐบาลบรรลุจุดมุ่งหมาย และการที่สถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น ระบบการบริหาร ผู้บริหาร ครู ชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวแปรสำคัญ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นผู้นำนโยบายแนวดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติผู้บริหารต้องไม่หยุดนิ่ง ต้องเคลื่อนไหวและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา พัฒนาส่งเสริมบุคลากรเปิดโอกาสให้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น ไม่กีดกันความคิดเห็นของครู ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริหารและพฤติกรรมภาวะผู้นำ เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำของการปฏิรูปการศึกษาได้ ในขณะเดียวกันต้องรักษาความเป็นปึกแผ่นและบรรยากาศในการทำงานที่ดีไว้ด้วย(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญ ในด้านการจัดการศึกษาให้มีความรู้และมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้เชิง ทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพา สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขันและทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถจะช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นและจริงจังในการพัฒนางานในสถานศึกษาอย่างแท้จริงการที่สถานศึกษาจะมีภารกิจให้มีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและริเริ่มงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายผู้บริหารต้องเป็นบุคลากรหลักในการประสานสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ สามารถดำเนินไปได้ด้วยความราบรื่นและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษามากที่สุด (นุสรา พูลสุด, 2564)

การบริหารงานในยุคศตวรรษที่ 21 การบริหารสถานศึกษาในไทย แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการบริหารการสร้างคนให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่พัฒนาตนเองรอบด้านเพื่อสร้าง 3L คือ Student Learning, Teacher

Learning และ Systems Learning ต้องบริหารให้ได้ระบบการศึกษาที่รับผิดชอบต่อผลงานในทุกระดับ ทุกด้าน และระบบที่เปิดและมีปฏิสัมพันธ์รอบด้าน คือ มีการเชื่อมโยงกับสังคม เป็น Change & Learning Management การบริหารการศึกษาในไทยต้องบริหารเพื่อเรียกคุณค่าและศักดิ์ศรีของสถาบันวิชาชีพของครูให้ต่อเนื่องและยั่งยืน (วิจารณ์ พานิช. 2558) สอดคล้องกับพรชัย เจตมานัน ได้กล่าวถึงผู้นำในศตวรรษที่ 21 กับการเปลี่ยนผ่าน เป็นภารกิจการนำพาบุคลากรในองค์กร เดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งสู่การเป็น “ผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์กรอันยิ่งใหญ่” ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา ตระหนักรู้ในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ ความเสมอภาค คุณธรรมและความรู้ที่สามารถบูรณาการเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย อันเป็นคุณสมบัติสำคัญ ทักษะของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่จะเป็นแนวทางในการบริหารงานขององค์กรให้ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุด ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) การวางแผนที่ดีด้วยแผนกลยุทธ์นโยบาย แผนงานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย โดยการวางแผนนั้น ต้องมีแนวปฏิบัติที่เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ได้เป็นอย่างดี และสามารถปรับปรุงยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับนโยบายให้เป็นวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์ 2) การจัดองค์กร (Organizing) เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าสิ่งใด จะต้องมีการจัดโครงสร้างอย่างชัดเจนทั้งสายงาน จัดบุคลากรตามสายบังคับบัญชา การแบ่งหน้าที่ของฝ่ายงานอย่างเป็นระบบ และมีทีมงานในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่วางไว้ 3) การบังคับบัญชา(Commanding) มีการสั่งการที่เป็นกัลยาณมิตร การสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เป็นหลักฐานในการบังคับบัญชา ดูแล ตรวจสอบ และติดตาม 4) การประสานงาน (Coordinating) ทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กร ดังนั้นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อประสานงานต่าง ๆ และให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ 5) การควบคุม (Controlling) ต้องมีการควบคุมดูแลทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (พรชัย เจตมานัน. 2560)

การบริหารงานต้องเป็นไปด้วยความรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้นำขององค์กรจะต้องนำพาองค์กรให้สามารถดำเนินการตามนโยบายและตามแผนงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจริง และทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร และความร่วมมือในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร การจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 การศึกษาต้องได้รับการพัฒนา หรืออาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญและความตระหนักทางด้านวิชาการ หรือผู้บริหารขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้วิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้ง ระบบ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ หรือผู้บริหารสถานศึกษาและครูบางแห่งยังไม่เปิดใจรับเอาทักษะในศตวรรษที่ 21 หรือการเรียนรู้ใหม่ ๆ เข้าไปใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เทคโนโลยีและ การสื่อสารที่อาจยังไม่ทั่วถึง การไม่พัฒนานวัตกรรม และไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ไม่มีการ แก้ปัญหาที่ถูกต้อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ กระบวนการ และเทคนิค เพื่อสามารถนำพาให้การปฏิบัติงานวิชาการประสบความสำเร็จ และ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองทักษะในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2567)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวนทั้งหมด 1,080 คน (ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 286 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน โดยมีอำเภอเป็นหน่วยในการสุ่มและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert (1967, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert (1967, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. สมมติฐานการวิจัย

ผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์การลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย และประชาสัมพันธ์ตอบแบบสอบถามการวิจัย ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติ สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best, J. W. (1997) มีรายละเอียด ดังนี้

- ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการมากที่สุด
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการมาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการน้อย
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best, J. W. (1997 P. 190) มีรายละเอียด ดังนี้

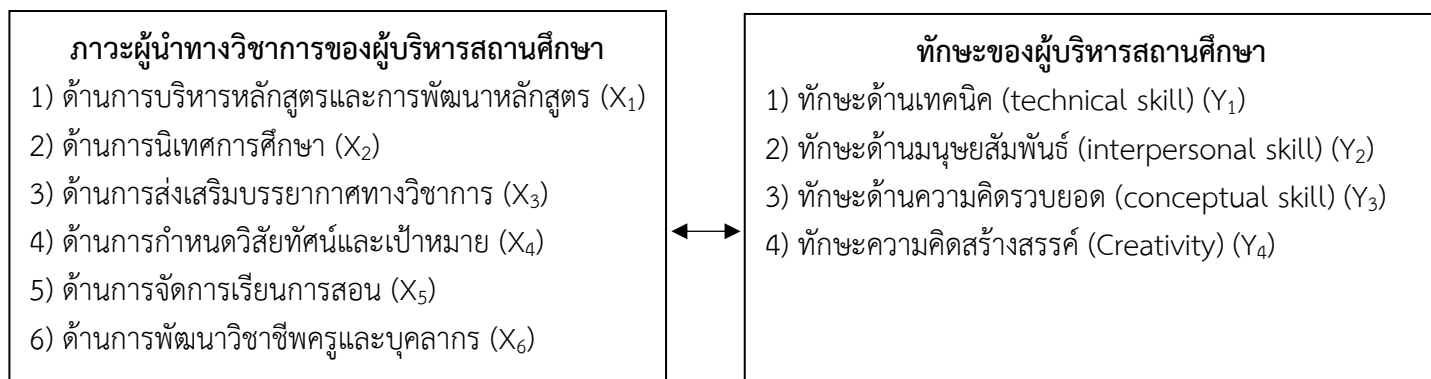
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มาก
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ปานกลาง
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 น้อย
- ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.50 - 1.49 หมายถึง ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson (1920, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554) Pearson's product moment correlation coefficient โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตามแนวคิดของ พงวรรัตน์ ทวีรัตน์ (2550) มีเกณฑ์ ดังนี้

- ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.81 - 1.00 มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
- ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.61 - 0.80 มีความสัมพันธ์กันสูง
- ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.41 - 0.60 มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
- ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.21 - 0.40 มีความสัมพันธ์กันต่ำ
- ช่วงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.00 - 0.20 มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งงาน เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 88.81 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.95 และผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.92

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	3.95	0.39	มาก
2. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.08	0.35	มาก
3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.46	0.53	ปานกลาง
4. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย	3.29	0.74	ปานกลาง
5. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.19	0.70	ปานกลาง
6. ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร	3.52	0.64	มาก
รวม	3.58	0.30	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.95$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.19$)

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวม

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทักษะด้านเทคนิค	3.93	0.39	มาก
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	4.08	0.33	มาก
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	3.68	0.5	มาก
4. ทักษะความคิดสร้างสรรค์	3.74	0.5	มาก
รวม	3.86	0.33	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 3.93$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.74$)

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.659$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ทางการศึกษา สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและความต้องการของชุมชนได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู สนับสนุนการอบรม สร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณภาพทางการศึกษา – ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจิตวิญญาณของความเป็นมืออาชีพ และมุ่งมั่นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติมนต์ อัมพุกานัน และคณะ (2567) วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำการใช้หลักสูตร และมีการกำหนดจุดเน้นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนเพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการนิเทศ ติดตาม เพื่อนำผลการนิเทศไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของปวีณา บุทธิจักร (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นลักษณะของผู้นำทางวิชาการซึ่งต้องมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการเรียนการสอนในโรงเรียนรวมถึงมีบทบาทในด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ การเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของกฤษฎ์ น้อยแก้ว. (2566) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการในการร่วมมือกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมงานวิชาการ ทำให้การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษามายาวนาน ทำให้มีทักษะในการตัดสินใจ วางแผน และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการอบรม ประชุม หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงมีภาวะผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือในหมู่ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอดิภาณูญ ศรีสังข์ (2564) พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.659$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการมักมีความสามารถในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู และการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การคิดวิเคราะห์ และการทำงานร่วมกัน ทักษะในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมมิติที่เอื้อต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การคิดเชิงระบบ การตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูล ซึ่งล้วนเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดผลจริงในเชิงปฏิบัติ การพัฒนาผู้บริหารในระดับเขตมีเป้าหมายเชิงบูรณาการ เขตพื้นที่การศึกษาอาจมีแนวทางหรือโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาที่เชื่อมโยงภาวะผู้นำทางวิชาการเข้ากับทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงเมื่อประเมินในเชิงความสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีระพงษ์ เจริญศิริ (2565) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($= 0.92$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกาญจนา ภูมมา (2565) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนสตรศึกษา กลุ่ม 1 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกาญจนา พิมพ์แสง (2566) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .919 ถึง .971 ค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 95.20 ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นจากการพยากรณ์เท่ากับ 141 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาลักษณ์ ทายิดา และเบญจวรรณ ศรีมารุต (2567) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองชลบุรี มีความสัมพันธ์ทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.659$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นทางผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การเรียนออนไลน์, Hybrid Learning พัฒนาความสามารถของครูด้านการใช้ดิจิทัลในการเรียนการสอน รวมถึงใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

1.1 พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยจัดอบรมหรือโครงการพัฒนาวิชาชีพครูที่ตอบโจทย์ยุคใหม่ ส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมการสอนของตนเอง และประเมินผลครูโดยใช้เกณฑ์ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

1.1 ขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ไม่เน้นเพียงข้อสอบปลายภาค

2. จากผลการวิจัย ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นทางผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ควรมีการดำเนินการดังนี้

2.1 เปิดรับความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยการยอมรับและเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกระดับ ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดและการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ในการบริหารสถานศึกษา

2.2 ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน

2.3 การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creating an Innovative Environment) โดยการสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ เช่น การจัดกิจกรรมระดมสมอง การสนับสนุนการทดลองและนวัตกรรมใหม่ ๆ

2.4 การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถประเมินสถานการณ์และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหา อุปสรรค ทศนคติ และแรงจูงใจในเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ภูมิมา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโสตศึกษา กลุ่ม 1 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(3), 51-63.

กิตติมนต์ อัมพุกานัน และคณะ. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดนครศรีธรรมราช.

- กฤษฎี น้อยแก้ว. (2566). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอสามโก้ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดอุทัยธานี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นุสรรา พูลสุด. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(2), 72-85.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. ครุศาสตร์สาร. 13(2), 285-294.
- ธีระ แสงรัตน์สมาน, สมาน ประวันโต และศศิธรดา แสงไทย. (2566). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์, 5(1), 145-158.
- พรชัย เจดามาน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อการเปลี่ยนผ่าน การบริหารจัดการศึกษา 4.0 อย่างยั่งยืน. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กกกก (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภา อัครพงศ์พันธุ์. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปัตตานี เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). รายงานการดำเนินโครงการ พัฒนาบุคลากรแกนนำนักจัดการความรู้. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. (2567). ข้อมูลพื้นฐาน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู.
- อดิถาญจน์ ศรีสังข์. (2564). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Best, J.W. (1997). *Research in Education*. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall Inc.